

НАШ ЧЭМПІЯНАТ ПА ХАКЕЮ

ЗАРОБЯЦЬ
ГАНДЛЯРЫ
САСІСКАМИ

СТАР. 5

ТУТ І ЦЯПЕР

СТАР. 6

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ШТО МОГУЦЬ
ЗРАБІЦЬ
ПЕСТЫЦЫДЫ

20.05-26.05.2009 г.

ЦЯГНІК-УЦЯКАЧ

Шалёна трymаючыся абедзвюма рукамі і нагамі за фантастычныя лічбы росту эканомікі ў гэтым годзе, мы не хочам нават паглядзецца ў люстэрка.

Па меркаванні многіх вядомых кінакрытыкаў, знакаміты рэжысёр Андрон Міхалкоў-Канчалоўскі ў свой так званы "амерыканскі" перыяд творчасці, па сутнасці, зняў толькі адзін вельмі прыстойны фільм — "Цягнік-уцякач". Двое злачынцаў бягучы з турмы строгага рэжыму і ратуюцца на цягніку, які раптойна стаў некіруемым — сталі тармазы — і шыбуе на верную смерць. Злачынцы выдатна аб гэтым ведаюць, але так прагнуць свабоды...

ЧАГО ХОЧА ЎРАД

Можна толькі здагадвацца, чаго хоча беларускі ўрад, калі стойка трymаецца за сферміраваныя яшчэ далёка да крызісу "пераможныя" лічбы росту "беларускага эканамічнага цуду". Мабыць, запэўніць сусветную супольнасць, уласны народ дый сябе ў тым, што крызіс калі і закранут Беларусь, то вельмі неістотна. І няма з чаго крик усчынаць. Насельніцтву трэба па-ранейшаму абсолютна давяраць банкаўскай сістэме, а замежнікам — цягнуць свае грошыкі і тэхналогіі ў Беларусь. Хоць апошніяе, аналізуочы нядаўняю заяву намесніка міністра эканомікі **Пятра Жабко**, ужо і не так актуальна. Па словах Жабко, краіна на дадзеным этапе "не лічыць неабходным разлічваць на далейшае зневажненне надзвычайнага фінансаванне". Маўляй, у хуткім часе попыт на рынках Еўрасаюза перастане стагніраваць, а эканамічная сітуацыя ў Расіі палепшицца.

Таму можна трymацца чар-

Нават БелАЗы цяпер распрадаюцца далёка не ўсе

говых рэкордных паказчыкаў для ўсіх галін народнай гаспадаркі. Напрыклад, флагману айчыннай прамысловасці, Мінскаму трактарнаму заводу, ніхт не збіраецца адмяніць план у 113 працэнтаў росту ў гэтым годзе. Па нашай інфармацыі, у дзень на згаданым прадпрыемстве выпускаюцца ўсяго адзін — два грузавікі (яшчэ зусім нядаўна былі дзесяткі). І то частка з іх ідзе на склад.

Як заяўві генеральны дырэктар МТЗ **Аляксандар Пухавой** на гадавым сходзе Беларускай асацыяцыі прадпрыемстваў прамысловасці (БелАПП), не трэба "рваць" паказчыкі: "Калі з такім паказчыкам будзем працеваць, то можа адбыцца стагнацыя, і мы самі сябе прыпынім. Трэба глядзець на гэтыя факты рэальнана".

А рэальнасць такая, што ўсе без выключэння найбуйнейшыя сусветныя кампаніі, самыя заможныя і "прасунутыя",

скарачаюць аб'ёмы вытворчасці, Беларусь жа збіраецца іх нарощваць у... ранейшым тэмпе. Нягледзячы ні на што.

Нават цяпера фінансовыя агучваецы лічба рэнтабельнасці большасці беларускіх прадпрыемстваў у 7,2 працэнта.

Праўда, былы прэзідэнт буйнога канцэрна "Амкадор" **Васіль Шлындзікаў** у інтэрв'ю нашаму выданню заўважыў, што гаварыць сёння аб рэнтабельнасці няма сэнсу: "Сабекошт прадукцыі, якая выпускаецца, у нас так спрытна падлічваюць, што і атрымліваецца велізарная рэнтабельнасць. Добра, калі яна ў сённяшніх умовах набліжаецца на нуля. І то гэта, што называецы, яшча не факт. На мой погляд, улада нічога неробіць, каб РЭАЛЬНА пачаць выбірацца з крызісу. Цяпера шняя сітуацыя ў нашай эканоміцы моцна нагадвае 1995—1996 гады,

калі ўсімі магчымымі і немагчымымі способамі і метадамі

ЭКАЛАГІЧНАЯ КАТАСТРОФА

ШТО МОГУЦЬ
ЗРАБІЦЬ
ПЕСТЫЦЫДЫ

Заканчэнне на стар. 3

ЦІ ВАРТА НАМ РАДАВАЦЦА ПЕРАМОЗЕ НА “ЕЎРАБАЧАННІ” ВАРАГА-БЕЛАРУСА?

ВІТАЛЬ СУПРАНОВІЧ, ПРАДЗЮСЕР:

“НЕ РАДАВАЦЦА НАМ ТРЭБА, А СУМАВАЦЬ”.

— З аднаго боку, прыемна, што перамог чалавек, які нарадзіўся ў Беларусі. Але з іншага боку, нам трэба не радавацца, а сумаваць, таму што Беларусь не стварыла ўмоў для гэтага чалавека, і ён быў вымушаны з сям'ёй з'ехаць з нашай краіны. І гэта не адзіны прыклад. Налічваецца не адзін эмігрант, які стаў знакамітым і меў поспех за мяжой. Зразумела, што ніякай заслугі Беларусі ў tym, што Рыбак перамог, няма. Калі б ён застаўся тут, то сто адсоткаў, што ён ніколі не перамог бы на “Еўрабачанні”.

Людзі, якія займаюцца гэтым працэсам, проста забіваюць талент, не даюць яму развіцця. Самым вядомым еўрапейскім музычным конкурсам павінны займацца людзі, якія дабіліся нейкага поспеху, а не тыя, хто не разумее сучасных тэндэнцый у сусветнай музыцы. Яны не ведаюць як і што рабіць. Музыка Аляксандра Ціхановіча сёння не вельмі актуальная. Пацвярджэнне таму — выступ Ялфімава. Ён нічым не вылучаўся, і шанцаў у яго фактычна не было. Варта прызнаць, што ў Беларусі сучаснай забаўляльнай музыкі ўвогуле няма. А між тым нашай дзяржаве варта было б выкарыстоўваць “Еўрабачанне” для папулярызацыі сваёй культуры. Напрыклад, адпраўляць туды гурты, якія апрацоўваюць фальклор. Думаю, там меў бы шанц гурт “Юр’я”, які шмат гастроліруе за мяжой. Юрый Выдронак сапраўды робіць сучасную музыку, запатрабаваную ва ўсім свеце. І калі б мы нават не перамаглі б з такім калектывам на “Еўрабачанні”, то прынамсі паказалі б, што ў Беларусі ёсць свая самабытная народная музыка, якой няма ў многіх іншых краінах.

ПІТ ПАЎЛАЎ, РОК-МУЗЫКА:

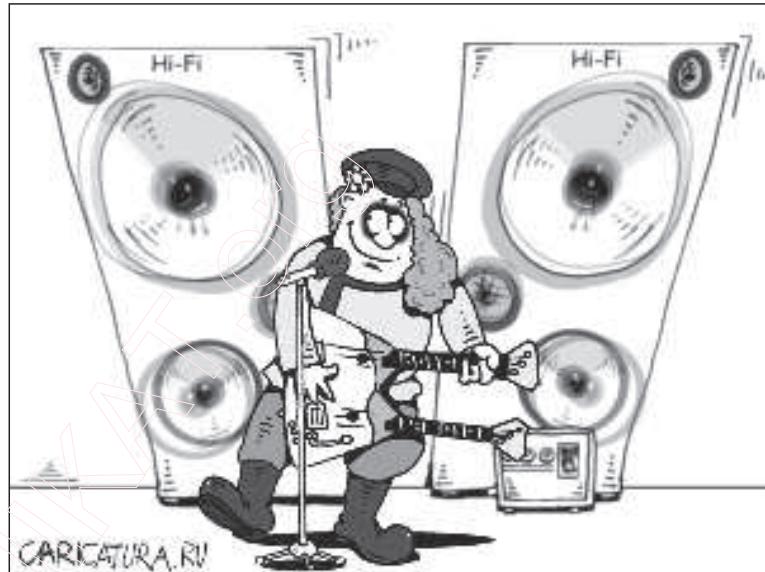
“ЕЎРАБАЧАННЕ” — ГЭТА НЕ МАСТАЦТВА”.

— Безумоўна, можна парадавацца — гэта ж наш чалавек. Больш нічога сказаць не могу, бо не глядзеў “Еўрабачанне”. Мяне гэта не цікавіць. Гэта калгасны тупы міжсабойчык, прадказальны на сто адсоткаў. Навошта мне марнаваць свой час на такое глупства? Я не люблю такую музыку, і мне не падабаюцца ўсе гэтыя жарсці вакол не самага, мякка кажучы, мастацтва конкурсу.

ЯЎГЕНІЯ БЯЛЯЕВА, ПЕНСІЯНЕРКА (КАЛІНКАВІЧЫ):

“РЫБАК — НАШ ЧАЛАВЕК”.

— Асабіста мне вельмі прыемна, што Рыбак па нацыянальнасці беларус. Не яго бяда ці радасць, што ён жыве за мяжой. Не па сваёй жа волі ён туды выехаў — бацькі вывезлі. Магло ж стацца і так, што тут ягоны талент яшчэ больш развіўся б. Уявіце, як бы ён класна па беларуску спяваў! А Ялфімаў... Шкада яго. Голос добры, на твар нябрывікі, але ж нумара не было. Што гэта за мумія побач з ім ляталі? Здань нейкай. Перамудрылі, як заўжды.

Нацыянальная самабытнасць — вось чаго чакаюць на “Еўрабачанні”

ЗМІЦЕР ПАДБЯРЭЗСКІ, МУЗЫЧНЫ КРЫТЫК:

“ЯКІ ЁН НАШ?!?”

— Пры чым тут Беларусь? У шэсць год з'ехаў. Які ж ён наш? Рыбак ужо па-руску дрэнна размаўляе, а беларускай не валодае ўвогуле. Ці заслугоўвае ён першага месца? Не ведаю. Песні там, дарэчы, былі значна цікавейшыя. А агульнае выступленне, увесе нумар — так сабе. Што тычыцца Ялфімава, ён выступіў на вельмі нізкім узроўні. Невыразная песня. Няўзгодненасць і доўгія спрэчкі з пастаноўшчыкам. Спявак існаваў сам па сабе, а пастаноўка — сама па сабе. Ну і яшчэ: зорная хвароба навідавоку.

ВІКТАР ШАЛКЕВІЧ, БАРД:

“НЕ ТАЯ МАЦІ, ЯКАЯ НАРАДЗІЛА”.

— Братцы, пачакайце. Тут ёсць этычны момант. Па-першае, мы пакрыўдзім нарвежцаў. А па-другое, трэба глядзець, кім па пашпарце з'яўляецца гэты пераможца. Калі ў яго нарвежскі пашпарт, то варта запытацца: а чаму не беларускі? Што ж ён на радзіме не змог знайсці шчасця? Уяўляю, як бы Рыбак змагаўся на гэтых адборачных конкурсах, як бы яго Міністэрства культуры пасылала б далей і далей. Прыемна, канечне, што ён беларус, але не менш прыемна, што ён еўрапейскі грамадзянін. Не тая маці, якая нарадзіла, а тая, што выгадавала. А Ялфімаў мне ўвогуле ніяк. Не той фармат песні. Такое ўражанне, быццам ён трапіў не на тое свята. Гэта наша жыццё, наша дзіўнае самаварэнне і самагонаварэнне даюць свае вынікі. Паглядзіце, хто перамагае: выйшаў харват з прыгожай меладычнай песняй, пазнавальнай; выйшла малдаванка класная, з пазнавальнай малдаўскай песнай. Што называецца, рабіце высновы.

Самае галоўнае — не голас мець. Самае галоўнае — мець усё разам.

Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1

Цяпер вазьміце гэтыя лічбы і паспрабуйце супаставіць нават з афіцынай рэнтабельнасцю ў 7,2 працэнта...

Васіль Шлындзікаў кажа, што яго былыя калегі смяюца з "неўміручасці" беларускага эканамічнага цуду: "Да іх далучаюцца і многія цяперашнія кіраўнікі прамысловых прадпрыемстваў. Яны ведаюць сапрауднае становішча спраў у беларускай эканоміцы. Не такая ўжо і рэдкая сітуацыя, калі дырэктары вымушаны ісці на хітрыкі з падлікам рэнтабельнасці, каб паказаць станоўчыя вынікі, якія ад іх патрабуюць зверху. Замест гэтых незразумелых патрабаванняў лепш бы шукалі дадатковыя крыніцы фінансавання прадпрыемстваў. Хоць бы частку завадскіх будынкаў і памяшканняў аддалі прыватнаму бізнесу. Усё была б палёгка і заводам, і прыватнаму бізнесу".

КУХОННАЕ АБУРЭННЕ

А пакуль каля 70 адсоткаў усіх прадпрыемстваў пераведзена на няпоўны працоўны тыдзень. Як паведаміў "Тут і цяпер" кіраўнік рэгіянальнага аддзялення прафсаюза радыёэлектроннай прамышлосавасці па Мінскай вобласці **Мікалай Пахабаў**, усе без выключэння буйных прадпрыемств Міншчыны першыя чатыры месяцы гэтага года працавалі няпоўны працоўны тыдзень: "Заробак у большасці выпадкаў знізіў-

ЦЯГНІК-УЦЯКАЧ

Васіль Шлындзікаў (на фота справа)

ся недзе на 40 адсоткаў. На некаторых прадпрыемствах ён працягвае падаць. Да таго ж з многімі працайнікамі, асабліва з людзьмі пенсіённага ўзросту, не працягваюць контракт. Адпраўляюць у неаплачвальны адпачынак усё больш людзей, якія такім чынам аказываюцца за мяжой беднасці. Народ абуреца на кухнях і ў курылках, але на адкрытыя пратэст не адважваецца. Адміністрацыя ж прадпрыемстваў усяляк стараецца гэтых пратэсту пазбегнуць. Напрыклад, на шкозаводзе "Нёман" пэўны час затрымлівалі выплату заробку. Рабочыя прыгрязіці "італьянскай" забастоўкай — прыйсці на працоўнае месца, але нічога не рабіць. Адразу ж і гроши адшукаліся, якія былі аператыўна выдадзены".

Пытанне цяпер толькі ў тым, на сколькі хопіць рэсурс-сця у асобных прадпрыемстваў і цэлай дзяржавы для падтрымання штаноў і па-

ПЯРЭДЖАННЯ ЗАБАСТОВАВАК.

Напомнім, што на сёння Беларусь запазычыла 5 мільярдаў долараў, якія часткова ўжо праедзены і ўкладзены ў тое, каб нікім чынам не спыняць работу абсалютнай большасці прадпрыемстваў краіны. Па падліках вядомага эканаміста **Леаніда Злотніка-ва**, Беларусь, каб неякі пражыць гэты год, трэба штомесяц атрымліваць мільярд долараў зневініх інвестицый. Да канца года засталося сем месяцаў...

Канец жа крызісу, нягледзячы на пэўныя аптымістычныя заявы асобных эканамістаў, пакуль нябачны. Да тагож спачатку з крызісу павінна выйсці Амерыка, потым — аб'яднаная Еўропа і Расія (на іх прыпадае каля 90 адсоткаў беларускага экспарту) і толькі пасля іх наша краіна.

Канечне, ёсць пэўныя схаваныя і несхаваныя рэсурсы. Першы віцэ-прем'ер урада **Уладзімір Сямашка**, распавядаячы пра вынікі перамоў па ўваходжанні Беларусі ў праграму "Усходнія партнёрства", заўважыў, што:

па-першае, ёсць шанц ужо сёлета вярнуцца да Абагульненай сістэмы гандлёвых прэферэнций з краінамі Еўрасаюза;

па-другое, магчыма стварэнне зоны свободнага гандлю з ЕС;

па-трэцяе, ёсць пэўныя дамоўленасці аб крэдытнай падтрымцы з боку Еўрапейскага банка.

Старшыня Беларускага кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў (БКДП) **Аляксандар Ярошук** перакананы, што вяртанне Беларусі да сістэмы гандлёвых прэферэнций яшчэ пад вялікім пытаннем. Незалежныя прафсаюзы як цярпелі націск з боку афіцыйных улад, так і церпяць.

Зона свабоднага гандлю з ЕС — дакладна перспектыва не гэтага і, мяркуючы па ўсім, нават не наступнага года. Перамовы па крэдытах Еўрапейскага банка знаходзяцца толькі ў пачатковым стаНЕ.

«БЕЗТАРМАЗНАЯ» КЛАПАТЛІВАСЦЬ

Кандыдат эканамічных навук **Пётр Рагойша** для нашага выдання сказаў, на яго думку, відавочныя рэчы: "З аднаго боку, гэта добра, што не звалінёць супрацоўнікоў асобных беларускіх прадпрыемстваў. З іншага, гэта супярэчыць усім законам эканомікі. Навошта працаваць на склад? Навошта тримаць "раздуты" для крызісных умоў гаспадарання штат рабочых і інжынераў? Навошта прымушаць людзей жыць за капейкі, а не спрабаваць падштурхнуць іх да пошуку нейкай іншай працы, за якую яны будуць атрымліваць дастойныя грошы?"

Безумоўна, сёння вельмі выгадна ў палітычным плане выглядаць клапатлівым руллюцам аб усеагульным народным шчасці. Толькі куды гэтая "безтармазная" клапатлівасць завядзе заўтра?

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ.

что не пазбегнуць заводу скарачэння і летніх канікулаў тыдні на тры-четыры. И людзі сядзяць моўчкі, бо вельмі ж страшна апынуцца без працы і хоць і мізэрнага, але гарантаванага заробку. Ад пытання, чаму ж не патрабуеце, каб адміністрацыя "варушылася", супрацьстаяла крызісу, палохаючы: "Ты што! Выпруць на вуліцу адразу! Лепш так... Барані божа, давядзецца яшчэ, як у тым невясёлым анекдоце, плаціць за тое, каб апынуцца ў родным цехе".

Пакуль уся надзея на тое, што ў Расіі на прадпрыемствах-спажыўцах змогуць пе-раадолець крызіс хутчэй, чым на "АГУ" і адновяць закупкі прадукцыі свайго беларускага партнёра. Можа, "газаўцы" ведаюць нейкую страшэнную тайну ў барацьбе з паганым крызісам? Но на барысаўскім заводзе гэтага сакрэту яшчэ не адкрылі.

ВЕРАНІКА РЫБІНА.

ЛЕПШ СІНІЦА Ў РУЦЭ...

У вельмі цяжкім становішчы апынуўся з пачатку 2009 года барысаўскі завод "Аўтагідроўмациянльнік". Афіцыйна гэта звязваецца з крызіснай сітуацыяй, што склалася ў расійскіх спажыўцоў прадукцыі згаданага беларускага прадпрыемства.

Заказаў з расійскага ГАЗа няма. Большая за тое, расійскі аўтагігант мае даволі вялікую запазычанасць перад АГУ. Сітуацыя склалася настолькі цяжкая, што прыйшлося нават на два тыдні адпраўляць калектыву на вясеновыя канікулы.

Толькі на мінулым тыдні людзі нарэшце прыйшлі на працоўныя месцы, дзе не былі аж з 26 красавіка. Такі велізарны ад-

пачынані адаб'еца на заробках, якія значна паменшацца. Як заяўляюць у мясцовай прэсе дырэктар завода Васіль Лаунік, за апошні час сярэдні заробак на прадпрыемстве скараціўся амаль на трэць.

Пры гэтым ніхто не звольніўся, страйкаў ці якіх іншых акций нездавальнення не было: людзі баяцца застацца без працы, нават калі заробкі працягваюць скарачацца. Праўда, дырэктар кажа, што гэткая памяркоўнасць — за-за кемлівасці калектыву: маўляў, не адміністрацыю ж вінаватаці ў міравым крызісе!

Але прычыны тут, пэўна, не ў кемлівасці ці талерантнасці працаўнікоў. Яшчэ застаюцца неабвергнутымі чуткі аб тым,

УЛАДА ВЫБІРАЕ... ГАРЭЛКУ

Беларусы жывуць у адпаведнасці са старым анекдотам. Пасля чарговага павышэння коштага на гарэлку маленькі сын пытае бацьку: "Ну што, тата, цяпер ты будзеш менш піць?". Той адказвае: "Не, сынок, цяпер ты будзеш менш есці".

Відавочна, што апошнім часам узровень жыцця паступова зліжаецца. Беларусы рэагуюць на гэта своеасабліва. Наведваючы рынкі, рэгуляруна цікаўлюючы ў знаёмых прадаўцу мясных вырабаў ды садавіны-агародніны, як ідзе гандаль. Пасля Новага года адказ аднолькавы: "Кісла".

А вось у гандляроў алкаголем усё выдатна. Паводле звестак Нацыянальнага статыстычнага камітэта, кожны восьмы рубель беларусы трацяць на "зялёнаага змея". Толькі за студзень — красавік 2009-га ў Беларусі прададзена алкагольных напояў амаль на 1,5 ТРЫЛЬЁНА рублёў. Насамрэч, гэтая лічба яшчэ большая, бо афіцыйныя звесткі не ўлічваюць "дасягненні" самагоннай індустріі краіны.

Продаж гарэлкі ў парайонні з адпаведнымі перыядам мінулага года павялічыўся на 4,1%, піва — на 4,8%, лікёра-гарэлачных напояў — на 14,3%!

У рэстарацыях сітуацыя падобная, але мае сваю спецыфіку.

— Я з'яўжваю, што на-

Апошнім часам піва імківа саступае моцным напоям

ведвальнікі ўсё часцей замаўляюць лёгкія салаты і дарагую выпіку, — распавядае сайту "Зайтра тваёй краіны" гаспадар мінскага кафе Upteka Раман Бадроў. — Такім чынам, на ежы эканоміць, а на алкаголі не. Выбіраючы далікатны напой — ром, тэкілу, лікёры. Танную беларускую гарэлку не замаўляе амаль ніхто.

Психолагі тлумачаць гэтатым, што наведвальнікам рэстарацый патрэбны сімвалы

стабільнасці і паспяховасці. Іх ролю ў дадзеным выпадку адыгрывае дарагі алкаголь. Адначасова лекары адзначаюць, што рабочыя "запіваюць стрес "мармытухай".

Паводле статыстыкі, за мінулы год кожны беларус выпіў 12,4 літра чыстага спірту. Сусветная арганізацыя аховы здароўя лічыць максімальна дапушчальным паказчыкам 5 літраў на чалавека за год, дадлей пачынаеца дэградацыя. Уявіце сабе, на якім этапе беларускае грамадства знаходзіцца сёння...

Дзяржаўная палітыка па згаданай праблеме супярэчлівая. З аднаго боку, тое-сёе датычна антыалкагольнай пропаганды робіцца. Аднак у асноўным спробы перамагчы "зяленага змея" зводзяцца да фармальных акцый кшталту дэён цвярозасці. Практычныя вынікі ад іх нулявы, як і ад "креатыўных" заходаў міліцыі — публічнага накіравання алкаголікаў у лячэбна-працоўную прафілакторы. На правадзіны запрасілі не толькі журналістаў, але і аркестр! Аднак акрамя горкага смеху гэтая піяр-акцыя вынікаў не мела.

Насамрэч, цяперашняя ўлада не надта зацікаўлена ў тым, каб насельніцтва вяло цвярозы лад жыцця. Найперш

праз эканамічны складнік: у дзяржаўным бюджетзе прыбылі ад вытворчасці алкаголью і гандлю ім займаюць істотнае месца. Таму ўрад наадварот штогод загадвае гарэлачным заводам павялічваць аб'ёмы вытворчасці. Так, сёлета гарэлкі ў Беларусі павінна быць выраблена на 7,3% больш, чым у мінулым годзе.

А потым мы з вамі мусім усё гэта выпіць. Но па-за межамі Беларусі наша гарэлка вялікім попытам не карыстаецца. Украінцы стварылі сусветна вядомыя брэнды "Хортіца" і Nemiroff, а беларусы не здолелі — мы эканомім на сырвяне і тэхналогіях, а праз гэтага гарэлка атрымліваецца не надта якасны.

Дзяржаўная палітыка па згаданай праблеме супярэчлівая. З аднаго боку, тое-сёе датычна антыалкагольнай пропаганды робіцца. Аднак у асноўным спробы перамагчы "зяленага змея" зводзяцца да фармальных акцый кшталту дэён цвярозасці. Практычныя вынікі ад іх нулявы, як і ад "креатыўных" заходаў міліцыі — публічнага накіравання алкаголікаў у лячэбна-працоўную прафілакторы. На правадзіны запрасілі не толькі журналістаў, але і аркестр! Аднак акрамя горкага смеху гэтая піяр-акцыя вынікаў не мела.

Насамрэч, цяперашняя ўлада не надта зацікаўлена ў тым, каб насельніцтва вяло цвярозы лад жыцця. Найперш

ВАЛЯНЦІН СЫЧ.

СЛОНИМСКАМУ БЮДЖЭТУ НЕ ПАТРЭБНЫ ГРОШЫ?

Больш за 6 тысяч слонімцаў супраць ліквідацыі міні-рынку на Брэсцкай вуліцы

Слонімскія прадпрымальнікі, якія гандлююць на міні-рынку на Брэсцкай вуліцы, збіраюць подпісы ў свою падтрымку, якіх ужо налічваецца больш за 6 тысяч.

Нагадаем, што размовы пра ліквідацыю гэтага міні-рынку вядуцца даўно. Яшчэ летас ямінава санепідэміялічна служба вынесла прадпісанне яго закрыць, бо рынак не адпавядае санітарным нормам.

«Калі рынак не адпавядае санітарным нормам, хай тады прадпрымальнікі ўстаняюць усе недахопы. Дайце ім гэтую магчымасць, — распавядае Валерый, адзін з прадпрымальнікаў. — Людзі гатовы самастойна, за ўласныя грошы зрабіць пылегукаадбойнікі, усталіваць падстэрэшкі і г.д. Але нам праста не даюць магчымасці ўсё пераабсталяваць, спасылаюцца на прадпісанне знесці рынак».

Праз некалькі тыдняў прадпрымальнікі абавязаны будуць з'ехаць з Брэсцкай вуліцы.

«Мяркуеца, што асноўная маса людзей прайдзе на Таполевую вуліцу, у ПУП «Наш край», — працягвае Валерый. — Дырэктар прадпрыемства даў часовы дазвол на то, каб мы паставілі на яго тэрыторыі свае павільёны. Аднак падкрэсліваю: гэтая часовая ўступка. А потым мы павінны будзем купіць яго павільёны, прыкладным коштам у шэсць мільёнаў рублёў кожны. Да таго ж, зразумелая справа, трэба будзе плаціць арэнду плату — пяць ёура за адзін квадратны метр у месяц. У выніку пераход на іншае месца гандлю выліваецца добрую суму. А калі гандаль не пойдзе, як потым прадаць выкупленыя павільёны? Яны ж непераносныя!»

Па словаах Валерыя, у большасці прадпрымальнікаў з міні-рынку на Брэсцкай вуліцы няма сродкаў на новыя павільёны ПУП «Наш край».

Калі 30 адсоткаў з 53 гэтых гандляроў не збіраюцца пераходзіць на іншае месца працы. І ў іх толькі адна дарога — на біржу працы.

Хто ад гэтага выйграе? Толькі не бюджет горада, бо штомесяц гандляры міні-рынку на Брэсцкай папаўняюць гарадскую казну на 31 мільён рублёў.

Чаму б не даць гэтым прадпрымальнікам працаўцаць на ранейшым месцы, а на рынак на Таполевай вуліцы запусціць пачаткоўцаў? Паводле статыстыкі, практична кожны дзень у Слоніме рэгіструюцца новыя індывідуальныя прадпрымальнікі.

«Презідэнт жа сказаў, што ва ўмовах крыйсу нельга пазбаўляць людзей працы. Так няўжо на нас гэта не распаўсюджваецца?!», — абураеца Валерый.

Ці атрымаеца ў слонімскіх прадпрымальнікаў застасца на міні-рынку на Брэсцкай вуліцы, пакажа час. Сёння ж прадпрымальнікі дапрацоўваюць лічаныя дні, пасля чаго павінны будуць (на жаданні) або пераехаць на новы рынак на Таполевай вуліцы (Косаўскі рынак), або наогул спыніць сваю дзейнасць.

ВОЛЬГА ШЫЛА.

ЦІ ПАТРЭБЕН НАМ ТАКІ ХАКЕЙ

У 2014 годзе ў Беларусі пройдзе чэмпіянат свету па хакеі. Вакол гэтай падзеі разгарнуліся гарачыя спрэчкі. Адны сцяўрджаюць, што правядзенне ў нашай краіне мерапрыемства такога ўзроўню пойдзе на карысць ледзь не ўсім беларусам. А другія пераконваюць, што лепш на тыя гроши, якія краіна збираецца патраціць на чэмпіянат, пабудаваць бальніцы, дапамагчы маладым сем'ям набыць жыллё, павысіць пенсіі і заробкі.

Выданне "Тут і цяпер" спрабуе разобрацца ў хакейным закуліссе.

ПОГЛЯД ЭКАНАМІСТА

"ГЭТА СТАНЕ ПАЧАТКАМ ЧЭМПІЯНАТУ БЕЛАРУСІ ПА ПРЫЦЯГНЕННІ ЗАМЕЖНЫХ ІНВЕСТЫЦІЙ..."

Вядомы эканаміст **Яраслаў Раманчук** даўно і моцна любіць футбол, аднак лічыць, што правядзенне чэмпіянату свету па хакеі — вельмі прэстыжная падзея для Беларусі.

— Напрыклад, амерыканцы зайдёды добра зарабляюць на любым буйным спартыўным мерапрыемстве, — праводзіць паралелі эканаміст. — Там шмат прыватных кампаній, якія задавальняюць попыт туристаў, што наведваюць падобныя мерапрыемствы. Для таго, каб і Беларусь нешта паймела з гэтага чэмпіянату, трэба зрабіць шэраг даволі сур'ёзных кроکаў: разніволіць гасцінічны бізнес, развіць транспартную інфраструктуру, значна знізвіць кошт віз для замежнікаў, скасаваць рэгулюванне цэн на ўсіх сегментах рынку харчавання і гэтак далей. Аўтаматычна зарабіць гроши проста на факце правядзення чэмпіянату немагчыма — гэта цэлы бізнес, і даволі складаны! Беларусь можа і не "адбіць" тыя гроши, што будуць патрачаны на арганізацыю дадзенага мерапрыемства. Зрэшты, будаўніцтва спартыўных аб'ектаў таксама трэба было бы разглядаць як унёсак за атрыманне права правядзення чэмпіянату свету па хакеі. І калі падлічыць усе затраты, то ніякай гаворкі аб прыбытку ў рамках гэтай сістэмы быць не можа.

Усе аб'екты, што будуць, — спецыяльна для алімпіяд, буйных чэмпіянатоў — гэта

Калі і будзем атрымліваць задавальненне ад хакею, то, мяркуючы па ўсаму, выключна ад нашай зборнай

падобнага ўзроўню, не будзе.

У нашым жа выпадку магу дадзіць 100-грацэнтную гарантыво: на сённяшні дзень, калі нічога не мяняецца, Беларусь не адаб'е гроши, укладзеныя ў развіццё інфраструктуры на чэмпіянат свету. Для беларускіх падаткаплацельшчыкаў пакуль гэта вельмі затратнае мерапрыемства...

ПОГЛЯД СПАРТСМЕНА

Трохразовы алімпійскі чэмпіён, былы дэпутат Палаты прадстаўнікоў **Уладзімір Парфянович** салідарны з папярэднім суразмоўцам: засяроджвае ўвагу на тым, што чэмпіянат свету па хакеі 2014 года адбудзеца не ў дыктатарскай, а ў дэмакратычнай Беларусі.

— Для развіцця хакея, канешне, нам патрэбен гэты чэмпіянат, — дзеліцца думкамі Парфянович. — Але пацерпяць іншыя віды спорту, таму што бліжэйшым часам акрамя хакея мы ні пра што іншае ні думаець, ні гаварыць не будзем. І гэта дрэна.

Яшчэ мяне непакоіць тое, што да чэмпіянату панабудуюць процьму спартыўных пляцовак, якія потым не будуць запатрабаваны. Ну, хто будзе за іх плаціць?

Старшыня Федэрациі хакея Беларусі Уладзімір Навумай паведаміў, што "першы матч на чэмпіянаце свету па хакеі адбудзеца паміж зборнай камандай свету і камандай прэзідэнта Беларусі".

— Я лічу, што Навумай меў на ўвазе не Лукашэнку, — кажа Парфянович. — Но, на мой

КАЛЬКУЛЯТАР

Чэмпіянат свету па хакеі 2014 года ў лічбах

350 тысяч долараў каштавала Беларусі толькі заяўка на правядзенне чэмпіянату свету па хакеі.

11,4 мільёна еўра — прыкладна такую суму складзе ўесь бюджет чэмпіянату.

1,5 мільёна еўра — прыблізна такі прыбытак мае намер атрымаць наша краіна ад гэтага спартыўнага мерапрыемства.

МІЖ ІНШЫМ

Плануеца, што будаваць Лядовую арэну Чыжоўцы будзе вядомы прадпрымальнікам, старшыня Савета дырэктараў гандлёвага Дома "Ждановічы" Яўген Шыгалаў. Абыдзеца гэта "үчеха" Шыгалаў большым чым у **80 мільярдаў беларускіх рублёў** (менавіта такую суму з яго хочуць спагнаць у дзяржбюджэт за нібыта нанесены экалагічны ўрон пры будаўніцтве рынку).

погляд, чэмпіянат свету будзе праходзіць ужо ў дэмакратычнай Беларусі. Я перакананы, што ў 2014 годзе ў нас будзе новы прэзідэнт. А Лукашэнка, магчыма, узнічаліць хакейную каманду. І ўсе гэта павінны добра ўсведамляць. Трэба быць аптымістамі, а не апускаць руکі і гаварыць, што, маўляў, Лукашэнка збираецца правіць Беларуссю яшчэ і ў 2014 годзе. Да гэтага часу зменіца Выбарчы кодэкс. Выбары будуть сумленімі і празрыстымі.

І краіне можна будзе зарабіць на паказе таго, як былы дыктатар Лукашэнка гуляе ў хакей. Вось гэта і падыме ўязны турызм..."

А ўвогуле ці можа Беларусь зарабіць на буйных спартовых праектах? І ці зарабляла ўжо нейкую капейчыну?

Уладзімір Парфянович кажа, што на спартовых праектах тыпа чэмпіянату свету па хакеі зарабіць можна толькі... аўтарыэт.

— Зарабіць можна на рэкламе, на тэлетрансляцыі, - кажа Парфянович. — Яшчэ няблага зарабіць могуць тыя, хто падчас падобных мерапрыемстваў гандлюе сасікамі..."

ІВАН УЦЮРЫН, спецыяльна для svabodaby.net.

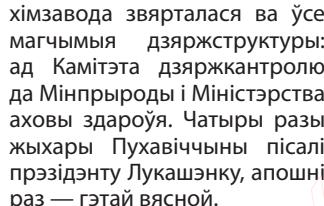
НАС ЧАКАЕ ЭКАЛАГІЧНАЯ КАТАСТРОФА?

Напрыканцы траўня ў пасёлку Дружны Пухавіцкага раёна Мінскай вобласці мае пачаць працу хімічны завод, які належыць найбуйнейшай расійскай кампаніі па вытворчасці і продажы хімічных сродкаў аховы раслін "Август". Паўтара года жыхары Дружнага, а таксама суседніх пасёлкаў Свіслоч і Рудзенск пратэставалі супраць будаўніцтва прадпрыемства, указываючы на шматлікія парушэнні, якія могуць прывесці да новай экалаґічнай катастрофы. Чвэрць жыхароў раёна не пабаялася адкрыта падпісацца супраць гэтай ініцыятывы. Людзі выходзілі на вулічныя мітынгі, звярталіся ва ўсе магчымыя дзяржструктур, пісалі прэзідэнту Беларусі. Усё дарэмна.

Расійская кампанія "Август", якой дасюць належалі два заводы ядахімікатаў у Чувашыі і Кітаі, пастаўляе на Беларусь пестыцыды ўжо 5 гадоў, забяспечваючы 12% айчыннага рынку. Адмыслова для будаўніцтва трэцяга завода ўлетку 2007-га ў Беларусі было створана даччынае прадпрыемства ЗАТ "Август-Бел". І адразу пачаліся незразумельныя рэчы. Парушаючы стандарты, Пухавіцкі райвыканкам выдаў зямлю і дазвол на будоўлю хімзавода ў санітарна-ахойнай зоне Мінскай ТЭЦ-5 (паміж агароджамі прадпрыемстваў якія 30 метраў). Зладзіўшы колькі фармальных мерапрыемстваў, аблывакнам і райвыканкам заявілі, што мясцовыя жыхары далі згоду на пабудову хімзавода. Але дзе там!

Увесень 2008 года пасля калектывай скаргі пухавічан Генпрокуратура выявіла парушэнні з боку "Август-Бел" прыродаахоўнага заканадаўства. Дырэктар прадпрыемства атрымаў афіцыйнае папярэджанне, аднак і надалей будаўніцтва патэнцыйна небяспечнага прадпрыемства адбывалася ў рэжыме поўнай сакрэтнасці.

Абураныя жыхары Дружнага некалькі разоў ладзілі стыхійныя акцыі пратэсту, у якіх удзельнічалі некалькі тысяч чалавек (і гэта для 9-тысячнага пасёлка!). Ініцыятыўная група супраць пабудовы

хімзавода звярталася ва ўсе магчымыя дзяржструктуры: ад Камітэта дзяржкантролю да Мінпрыроды і Міністэрства аховы здароўя. Чатыры разы жыхары Пухавіччыны пісалі прэзідэнту Лукашэнку, апошні раз — гэтай вясной.

«Каб задушыць пратэст, мясцовыя ўлады і сілавыя органы распачалі масавы ўціск усіх, хто быў заўважаны ў выступах супраць "Август-Бел", — распавяля "Тут і цяпер" **Людміла**, якая папрасіла не называць яйнага прозвішча. — Усюды працаадаўцы пагражалі, што не працягнуць з намі кантракты, што нашы дзеци не паступяць у ВНУ. Наши тэлефоны прастугоўваліся. Некаторыя ж чыноўнікі з вобласці і міністэрстваў прыўратных размовах сказалі нам: "выходзіце на міжнародныя організацыі, бо мы нічога зрабіць не можам — цісніцу з верху".

Міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Лявонцій Харужык заявіў, што спецыялісты міністэрства не знайшли аніякіх парушэнняў у праектна-каштарыснай документацыі хімічнага завода. "Прадпрыемства мае намер вырабляць прадукцыю з готовых кампанентаў. Ніякіх хімічных рэакцый тут не будзе. Шэсць препаратаў будуть атрымліваць шляхам змешвання. Гэта абсолютно чистая вытворчасць. Ніякіх выкідаў у атмасферу таксама не будзе", — пераконваў Харужык.

Аднак, па словах **Сяргея, спецыяліста ТЭЦ-5**, экспер-

Будаўніцтва завода ідзе, нягледзячы ні на што. А народ супраць.

тызу ў Мінпрыроды праект завода прайшоў у фантастычна хуткі тэрмін — 12 дзён, хаця звычайна на ўзгадненне падобных праектаў патрабуеца некалькі месяцаў.

"У нас на ТЭЦ-5 многа адмыслуцца ў розных сферах, і ў тых дакументах, якія трапілі нам у руکі, яны знайшли процьму грубых памылак і недакладнасцяў", — распавядае Сяргей. — Тым часам у сакавіку на завод прыезжала раённая прыёмачная камісія, якая выявіла шматлікія парушэнні на аб'екце. Аднак, паводле нашай інфармацыі, з Саўміна ў аблывакнам спусцілі загад садзейніцачу найхутчайшаму запуску прадпрыемства".

Чаго баяцца месцічы? Папершае, таго, што расійскія інвестары, якія ўкладаюць у пабудову завода і інфраструктуру болей за 15 млн долараў, зэкономілі на высакаякасных ачышчальных збудаваннях, і хімічныя адходы будуть без кантролю злівацца ў каналізацыю ТЭЦ-5 і ЖКГ Дружнага. Варта дадаць, што ў 140 метрах ад хімзавода месціцца меліярацыйныя каналы, якія ўпадаюць у ракі Пці і Свіслоч. Па-другое, на заводе "Август-Бел" будуть спальваць пратэрмінаваныя пестыцыды з усёй Беларусі і іншых краін, якія будуть трапляць у паветра.

Лідэр пратэстнай кампаніі, першы сакратар Мінскага аблкама Партыі камуністаў Беларускай Сяргей Абразоўскі, якога за арганізацыю несанкцыянаваных мітынгаў аштрафавалі на 4,5 млн рублёў, кажа, што сакрэтнасць вакол пабудовы завода ёсць парушэннем Орхускай канвенцыі, якую Беларусь рафіковала ў поўным аўтэнтычнам.

"Відавочна, што тут убыткі буйныя беларускія чыноўнікі, якія лабіруюць інтарэсы расійскай кампаніі ва ўрон мясцовому насељніцтву. Вось яскравы прыклад. Нацыянальная акадэмія навук чатыры разы давала адмоўную аценку пабудове згаданага завода ў Пухавіцкім раёне. Ёсьць ліст за подпісам Mihaila Mясніковіча, у якім НАН у трэці раз даводзіць Саўміну немэтазгоднасць праекта. Аднак на пяты раз НАН раптам пагаджаецца з расійскай ініцыятывай. Дзе логіка?", — пытаецца палітык.

Не адшукаўшы разумення ў дзяржструктурах, актыўісты ўжо звярнуліся па дапамогу да Аўгуст-Бел. На чарзе міжнародныя інстанцыі замежныя дзяржавы.

ЗАТ "Август-Бел" сцвярджае, што яны будуюць экалаґічна чыстую сучасную вытворчасць, называючы паклёнам усе аўтаваценні, што "выплюхваюцца ў СМІ асобнай групай людзей". "З аднаго боку, тут відавочны след нашых канкурэнтаў. З іншага, некаторыя апазыцыйныя "дзеячы" праста набраюць палітычныя балы. Прычым атрымліваюць за гэта гроши", — заявіў у інтэрв'ю парталу TUT.BY **намеснік дырэктара ЗАТ "Август-Бел" Сяргей Багданаў**.

"Мы не супраць завода як такога, — распавядае нам жыхар Дружнага і работнік ТЭЦ-5 Сяргей Паўлавіч. — Мы за тое, каб ён будаваўся чывілізаваным шляхам, а не пад націскам улад, з ігнараваннем погляду людзей і парушэннем агульнапрынятых нормаў".

Плануецца, што на прадпрыемстве будзе працаваць каля 250 чалавек.

ЯЗЭП ШЧАБЛОЎСКІ.

НА ГРАНІ ВЫЖЫВАННЯ

Знаходзяцца супрацоўнікі слонімскага хоспіса

На сённяшні дзень пытанне пра працяг дзеянасці слонімскай грамадской арганізацыі «Дзіцячы хоспіс. Палітычная дапамога дзеям» стаіць досыць востра. Недахоп срodkaў — галоўная праблема супрацоўнікаў арганізацыі.

«У нас няма грошей, каб выдаць хаця б невялікую заработкаю плату тым, хто сёння працуе ў хоспісе, — распавядзе карэспандэнту **«Тут і цяпер»** старшыня дзіцячага хоспіса **Людміла Назарава**. — Ды і камунальная плата за нашу невялікую хатку (гэта нават гучна сказана), якая размешчана на тэрыторыі СШ №4, даволі вялікая. Бо ў арганізацыі няма нікак палёгкі, «камуналку» плацім нароўні са звычайнім прадпрыемствамі».

Калі валанцёры хоспіса працуець бясплатна, то, напрыклад, псіхолаг, бухгалтар усё-такі маюць патрэбу ў аплаце сваёй працы.

«К так доўгі час супрацоўнікі арганізацыі працуець практична дарма, — кажа Людміла Рыгораўна. — Калі на пачатку сваёй дзеянасці мы планавалі паступова пашыраць штат, то на сённяшні дзень пра гэта трэба праста забыцца. Хоць хоспісу проста неабходны кваліфікованы лекар».

Калісьці ў амбіцыйных планах Людмі-

лы Назаравай было адкрыццё дзённага аддзялення для цяжкахворых дзяцей, а таксама часовага сацыяльнага прытулку. Але ў невялікім пакойчыку, дзе цяпер тullaюща супрацоўнікі слонімскага хоспіса, зрабіць гэта немагчыма.

«У будынку хоспіса збіраюцца сем'і з невылечна хворымі дзеткамі. У нас маленечка памяшканне, у якім увесе час холадна і волка, прыблільна знаходзіцца на вуліцы, — кажа Людміла Рыгораўна. — І ўсё адно мы імкнемся хоць неяк згладзіць становішча. Душэўнымі гутаркамі, конкурсамі, чаяваннем... Но сем'ям з хворымі дзецьмі так патрэбна дапамога. Для іх шчасце — простыя зносіны».

Пасловах **Ларысы Занурскай**, што выхоўвае 18-летнюю дачку, у якой дзіцячы цэрабральны параліч, супрацоўнікі хоспіса вельмі дапамагаюць жанчыне спраўляцца з бядой.

«Калі б не Людміла Рыгораўна са сваім дзяўчынкамі, я б ужо апусціла б руки, — распавядзе Ларыса Занурская. — Яны ж на ўсе святы прыезджаюць у госьці да майго дзіцяці, дапамагаюць! Каму мы, акрамя іх, патрэбныя?! Даў нікому больш. А так, калі ўсё разам, то і сілы знаходзяцца, каб жыць».

І калі супрацоўнікі Слонімскага хос-

Слонімскі Ленін хоспісу не дапаможа

піса вельмі імкнуща дапамагаць сваім падапечным, адшукваючы гуманітарную дапамогу па ўсім свеце, то ім самім пакуль што чакаць дапамогі неадкуль. Але надзея цепліцца: раптам хто-небудзь з заможных слонімцаў вырашыць падтрымак? Дзверы хоспіса заўсёды адчыненыя.

ВОЛЬГА ШЫЛА

Каstryчніцкі суд горада
Магілёва адхіліў пазоў электрыка БУ-129 акцыянернага таварыства «Магілёўлаўсанбуд»
Мікалая Расюка да адміністраваціі гэтага трэста.

Справа выклікала пэўную цікавасць у горадзе, паколькі не кожны дзень шараговы рабочы адважваецца аспрэчваць службовыя паводзіны свайго начальніцтва. А па-другое — сп.Мікалай добра вядомы ў горадзе і як сябра Свабоднага прафсаюзу Беларускага (далей — СПБ), і як кандыдат у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў на апошніх парламенцкіх выбарах, супраць якога ўлада кінула магутныя сілы і сродкі. І, нарэшце, М.Расюк — актыўны змагар за права чалавека, дзе б яны ні парушаліся.

Гэтым разам у сваім пазове ў суд ён вінаваць адміністравацію ў парушэнні правовай у адносінах да самога сябе. Яно, гэтае парушэнне, выглядала наступным чынам: у адпаведнасці з загадам начальніка БУ-129 сп.А.Латушкіна за №491 ад 01.12.2008г., у сувязі з вытвор-

ДАРОГА ДА ПРАЎДЫ – НЕ БЛІЗКАЯ

чай неабходнасцю сп.Расюк быў пераведзены з будаўніцтва жылога дома па праспекце Дзімітрава ў горадзе Магілёве на будаўнічы аб'ект (памяшканне фермы для буйной рагатай жывёлы) у сельскагаспадарчы кааператыв «Дужэўка» у Чавускім раёне.

Што тут можа зацікавіць дасведчанага чалавека і абудзіць цікавасць да працэсу?

Між тым, дата тлумачыцца праста. Напружанне паміж адміністрацыяй будупраўлення і электрыкам М.Расюком пачалося якраз напрыканцы мінулага года. Менавіта тады рабочыя Магілёўскага БУ-129 наладзілі і правялі нашумелы двухгадзінны страйк на рабочым месцы. На тым самым, дзе ішло будаўніцтва жылога дома на праспекце Дзімітрава. Рабочыя дамагаліся своечасовай выплаты заробку, які за апошнія пайгады пастаянна ім затрымліваўся. І таксама патрабавалі ягонага падвышэння ў адпаведнасці з нарматывамі і нормамі, якія

раней не былі ім вядомыя, але якія здолеў расшукаць і зрабіць агульным здабыткам завадатар страйку Мікалай Расюк. Ён жа ўзяў на сябе фармуляванне патрабаванняў і ўмоваў пратэстнай акцыі, а таксама і перамовы падчас прыезду на аб'ект амаль ўсяго трэстайскага і раённага напалоханага начальніцтва.

Затрыманы заробак выплацілі ў той жа дзень, паабяцалі і падвысіць яго «пасля вывучэння пытання» (дарэчы, яно дагэтуль вывучаецца).

Затое куды больш аператуна начальніцтва справілася з «пытаннем» самога Мікалая Расюка. Хутка пасля пратэстнай акцыі сп.Расюк атрымаў загад аб сваім пераводзе ў раён «з прычыны вытворчай неабходнасці»... Дысцыплінаўныя электрыкі загад успрыялі як і належыць патрыёту ўпраўлення: трэба, дык трэба! І пачаў спраўна ездзіць на працу ў далёкую вёску. Выходзіць з дому з гэтай нагоды, каб паспесьць на рабочы аўтобус,

яму цяпер даводзіцца а 7-й раніцы, а вяртацца дамоў — пасля сёмай увечары. Такім чынам нават рабочы дзень (за выняткам часу на дарогу, хаця куды ж яго аднесці?) доўжыцца ў яго больш як 10 гадзінай замест ранейшых 8-ми.

А гэта абасютна недапушчальна — без асаблівых умоваў аплаты і згоды на тое самога рабочага. Бо так патрабуе контракт. Між тым, ніхто ні пра якія ўмовы з ім і не думаў дамаўляцца і ўзгадняць іх. Усё схавалася за ратавальнym для начальніцтва выразам «вытворчая неабходнасць».

Паводле юрыста СПБ Юрыя Новікава, гэтай неабходнасці насырэч няма. Таму і Расюк наважыўся звярнуцца ў суд, які адхіліў усе патрабаванні Мікалая Расюка.

Цяпер разам з юристамі СПБ Мікалай Расюк наважаны праісці ўвесе нялёгкі шлях даказвання сваёй праўды і адстойвання сваіх правоў.

ТРАФІМ СЯРГЕЕЎ

ІВАН ЖАХЛІВЫ І ІНШЫЯ

На фоне гісторычнага візіту Папы Рымскага Бенядзікта XVI у Святую зямлю адбылася іншая падзея, не менш сімвалічная. З ЗША ў Германію дастаўлены Іван Дзем'янюк, якога абвінавачваюць у смерці тысяч вязняў гітлераўскага канцлагера ў польскім мястэчку Сабібор падчас Другой сусветнай вайны.

У самім прозвішчы злачынцы бачыцца змрочны падтэкст — лацінскае слова *demian* ёсьць адным з імёнаў, якім абазначаюць д'ябла. Зразумела, Дзем'янюк не выбіраў сабе імя і прозвішча. Галоўны свой выбар ён зрабіў, калі пайшоў служыць немцам, апрануў форму "СС" і атрымаў пасведчанне ахоўніка канцлагера. Яно і стала адным з рэчавых доказаў амаль праз шэсцьдзесят шэсць гадоў пасля злачынства.

У гэтай гісторыі ёсьць два складнікі. Першы — юрыдычны.

92-гадовага Дзем'янюка будучы судзіць ужо другі раз. Некалькі гадоў таму яго судзілі ў Ізраілі па абвінавачнні ў масавых катаваннях вязняў іншага лагера смерці — Трэблінкі, дзе яго ведалі пад мянушкай Іван Грэзны. Але ў судзе не ўдалося давесці, што той кат і Іван Дzem'янюк — адна і тая ж асоба, і Дzem'янюк быў адпушчаны. Адвакатам у ЗША доўгі час удавалася з дапамогай розных юрыдычных падстах аспрэчваць позвы прокуратуры ў Германіі, дзе вялося новае следства. (Дzem'янюк мае амерыканскую грамадзянстві.) Але ніякія юрыдычныя зачэпкі і нават спасылкі на дрэнны

Іерусалім — тут асабліва востра адчуваецца праўда і сэнс жыцця

стан здароўя былога эсэсаўца не дапамаглі — правасуддзе нарашце павінна здзейсніцца. Калі, зразумела, Дzem'янюк да-живе да прысуду.

Другі бок пытання — маральны. Наколькі гуманна судзіць са старэлага чалавека з цэльм букетам хвароб, з прыкметамі маразму? Як жа мізэрна і бездапаможна ён сёняня выглядае! Ці ў стане ён усвядоміць наогул, што адбываецца? Ці здольны пакаяцца?

Варта ўсё ж нагадаць, што смяротная кара Дzem'янюку ў Еўропе не пагражае — толькі турэмны тэрмін. А само яго злачынства, як і злачынствы іншых нацысцікіх злодзеяў, не мае тэрміну дауніны. Яно за-вецца злачынствам супраць чалавечнасці. (Не чалавечтва, як некаторыя памылкова лічачць, а менавіта чалавечнасці.) Дараваць такое — значыць, адмовіцца ад прынцыпаў маралі, на якой грунтуецца еўрапейская цывілізацыя, забыць пра бязмежныя пакуты і смерць мільёнаў людзей у канцлагерах, пра газавыя камеры,

масавыя расстрэлы...

Нездарма візіт Папы Рымскага ў Ізраіль выклікаў монты рэзананс. Многія яўрэі згадвалі нядайняе рашэнне Ватыкана аднаўіць у шэрагах каталіцкіх святароў англійскага біскупа, які адмаяўляў у сваіх кнігах Халакост. Падчас візіту ў Ізраіль Папа Бенядзікт XVI схіліў галаву ў памяць ахвяр Халакоста ў мемарыяльным комплексе Яд Вашэм. Услед за сваім папярэднікам Янам Паўлам II ён ращуча асудзіў антысемітызм, які апошнім часам, паводле яго слоў, "уздымае сваю гнусную галаву ва ўсім свеце".

Але юдзейская рэлігійная грамадскасць у Ізраілі незадаволена tym, што Бенядзікт XVI мяркую кананізаваць Папу Пія XII, якога абвінавачваюць у дапамаганні гітлераўцам у генцаўдзе яўрэяў. Існуюць розныя погляды на яго ролю. Ёсьць сведчанні і аб tym, што Пій XII падчас вайны асабіста дапамагаў італьянскім яўрэям хавацца ў манастырах альбо эмігрыраваць. Кажуць, што

Бенядзікт XVI цяпер уважліва вывучае архівы. Рана ці позна гісторычна праўда будзе адноўлена.

І гэта ключавое паняцце. Следства і судовы разбор у справе таго ж Дzem'янюка патрэбны не столькі для таго, каб фізічна пакараць злачынцу, і не столькі нават для фармальнага вяршэнства закона, колькі для выяўлення ісціны. Яна патрэбна нашчадкам бязвінна закатаўаных вязняў Асвенцыма, Сабібора, Трэблінкі, іншых лагераў смерці.

Праўда патрэбна і тым, чые бацькі і дзяды ляжаць у Курапатах, у іншых месцах сталінскіх расстрэлаў на прасторах былога ГУЛАГа. Магчыма, мы не дачакаемся пры жыцці суду над сталінскімі катамі, над злачыннай камуністычнай сістэмай, але прыклад Дzem'янюка — добры напамін не толькі быўлым эсэсаўкам, але і тым, што хоча забыцца на масавыя злачынствы ў СССР ці зняць з сябе адказнасць за рэпрэсіі пазнейшага часу.

МАКСІМ ПЕШКА.

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,

ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,

ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.